

F. U Srbiji nema naročitog inštituta državnih tužiocov; kod prvostopenih sudovov imenuje se državni tužioc od predsednika iz reda sudskih činovnikov.

G. Kaznionov: Beograd, Niš, Požarevac, Skoplje.

Vojvodina.

Organizacija: sreski sudovi, sudbeni stolovi, apelacioni sud, kasacioni sud.

A. Kasacioni sud: Novi Sad.

B. Apelacioni sud: Novi Sad.

C. Sudbeni stol: Veliki Bečkerek, Bela crkva, Velika Kikinda, Novi Sad, Pančevo, Sombor, Subotica.

Č. Sreski sudovi: Alibunar, Apatin, Veliki Bečkerek (Nágy-Becskerek), Bela crkva (Fehertemplom), Darda, Karlsdorf (Nágy-Karolyfalva), Velika Kikinda (Nágy-Kikinda), Kovačica (Antalfalva), Kovin (Temeskubin - Kevevár), Kula (Ráczkula), Novi Sad (Ujvidék), Odžaci (Hódság), Palanka, Pančevo (Pancsova), Perles (Perlasz), Senta (Zenta), Sombor (Zombor), Stari Bečej (Obecse), Subotica (Szabátka), Titel, Topola (Bács-Topolya), Turski Bečej (Török-Becse), Turska Kaniza (Török-Kanizsa), Vršac (Versecz), Žabalj (Zsablya, Josefsdorf), Žembojla.

D. Vrhovno državno tužioštvo } Novi Sad

E. Državno nadodvetništvo

F. Državna odvetništva na sedištimav sudbenih stolovav.

G. Kaznionav: 0

Razne vesti.

— († Luka Svetec.) Dne 21. januarja t. l. je umrl v Litiji gospod Luka Svetec, bivši notar, v visoki starosti 95 let. Imel je torej srečo izvanredno dolgega življenja, pa tudi srečo, da je mogel spremljati svoj narod skozi sedemdeset let na njegovi poti od narodnega probujenja pa vse do državnega ujedinjenja s Srbi in Hrvati in da je pri tem kulturnem in političnem razvoju aktivno sodeloval nad petdeset let in bil neko dobo narodu celo voditelj. Svetčev program je bil ves čas čisto naroden. Jezik slovenski je gojil v prvi dobi slovnično in slovstveno, obenem pa mu sku-

šal pridobiti veljavo v uradih. Menda je bil prvi, ki je začel sestavljati slovenske sodne zapisnike. Storil je to l. 1861. kakor sodni adjunkt v Mokronogu. Ko je to zvedela višja inštanca v Novem mestu, ga je tri dni pozneje premestila v Kočevje. Pa tudi tu je delal Svetec slovenske zapisnike in se je okraju tako priljubil, da ga je l. 1864. poslal v deželni zbor, ki mu mandata ni hotel verificirati, dokler ga samo Kočevje ni izvolilo za častnega meščana. Svetec je bil med tistimi, ki so l. 1849. poslušali slovenska pravna predavanja v Ljubljani. Pomagal je pri prvih slovenskih izdajah državnega zakonika, pomagal tudi pri slovenskem prevodu obč. drž. zakonika, ki je izšel l. 1853. Kakor državni poslanec in tudi kakor deželni poslanec kranjski je v mnogih govorih nastopal za politično, zlasti za jezikovno »ravnopravnost« slovenskega naroda. L. 1869. je v državnem zboru predlagal ustanovitev pravne akademije v Ljubljani. To je ponovil l. 1890. v deželnem zboru kranjskem in obenem zahteval ustanovitev viš. deželnega sodišča v Ljubljani. Svetčevi govori niso bili globoko zasnovani, a naravnost odlikovali so se po trezni, jasni in doneči besedi. Sploh je bil Svetčev javni in zasebni nastop zelo simpatičen. Radi svoje dosledne narodne politike je bil po Bleiweisovi smrti (1881) nekaj časa narodna avtoriteta, dokler se začetkom 90-ih let ni začelo očitno razvijati strankarstvo z drugačnimi programi. Petindvajset let pred svojo smrtjo se je umaknil iz političnega življenja, ostal pa je delaven v družbi sv. Cirila in Metoda, ki je nekako vzdrževala njegov stari program. Zgodovina slovenskega naroda se ga bo vedno spominjala s častjo in priznavanjem.

— (Osebnosti vesti.) Iz sodne službe: predsednik okrožn. sodišča v Celju z naslovom in značajem dvornega svetnika dr. Jos. Kotnik in bivši poverjenik za pravosodje Josip Fon sta imenovana dvornima svetnikoma; naslov in značaj višjih deželnosodnih svetnikov je podeljen sodnim svetnikom dr. Hinku Štepančiču v Celju, Juriju Šumru v Škofji Loki in Josipu Potratu (že v pokoju) v Ljubljani; okrajna sodnika dr. Blaž Reichmann in dr. Josip Šašel sta premeščena v Prevalje; sodnikom je imenovan avskultant Milan Tominec, za avskultante pa pravni praktikanti Stanko Lapajne, Franc Detela, Ivo Lulik, Mirko Deteček, Franc Muhič, Boris Kenko, Ivan Mrak, Ferdinand Nemečer, Anton Radej, Stanko Bregar, Vladimir Velušček, Franjo Farkaš, Maks Juvanc in Josip Kolšek. Avskultant Josip Trošt se je službi odpovedal. Iz upravne službe: Vodja poverjenišтва za uk in bogočastje vladni svetnik dr. Fran Skaberne je imenovan dvornim svetnikom. Za vladne svetnike so imenovani okrajni glavarji Anton Mencinger, Franc Podboj in dr. Henrik Steska; naslov in značaj vladnih svetnikov je podeljen okrajnim glavarjema Leonu Grasselliju in Rajku Svetku; za okrajne glavarje so imenovani vladni tajniki Ludovik Klobčič, Oton Kette in dr. Aleksander Kusy; za okrajne komisarje so imenovani vladni koncipist dr. Ivan Zobec, Rafael Malenič in Lenart Veliko-

nja. — Odvetniško pisarno so otvorili odvetniki dr. Oton Blanke v Mariboru, dr. Josip Flego v Kočevju, dr. Josip Gojčevšček v Murski Soboti in dr. Alojzij Vrtačnik v Ljubljani; dr. Fran Kandare se je preselil v Ljubo; izbrisan iz imenika odvetnikov je dr. Ernst Mravlag v Mariboru. — Deželnosodni svetnik Jurij Fajfar v Črnomlju je vpokojen. Umrli so okrajni sodnik dr. Ivan Krašek v Celju, odvetnik dr. Ivan Zabukovšek v Šmarju pri Jelšah in emer. notar Luka Svetec v Litiji.

— (Akcija za izenačenje zakonov.) Ministerstvo pravde je sklicalo na dan 15. januarja t. l. privatnopravni odsek zakonodajnega sveta v Beograd. Temu odseku pripadajo drž. svetnik v pok. Nestorović, predsednik prvostopenog suda v Beogradu Tadić, univ. profesorji Arandjelović, Laza Marković, Perić in Spasović (Beograd), Maurovič (Zagreb) in Krek (Ljubljana), odvetnik Werk (Zagreb). Ta odsek si je napravil na tem kratkem sestanku načrt za bodoče delo. V splošnem se je določilo, da se bo napravil najprej za civilnopravno postopanje osnutek zakona na podlagi idej, ki so udeleştovane v c. pr. redu, večjajočem za Slovenijo in Dalmacijo. —

Dne 17. januarja t. l. pa se je sestal istotam kazenskopравни odsek zakonodajnega sveta ministrstva pravde. Temu odseku je predsedoval tedanji državni svetnik, sedanji minister pravde Djuričić, a člani so mu preds. kasac. suda v Beogradu Mihajlo Jovanović, kasac. sudija Subotić, umirov. predsednik kas. suda v Zagrebu Posilović, bivši poverjenik za pravosodje v Zagrebu Ogorelica, univ. profesorji Čubinski, Boža Marković, Živanović (Beograd), Šilović (Zagreb), Milković (Subotica) in Dolenc (Ljubljana). Sklenilo se je, predvsem napraviti osnutek kazenskopravnega reda po vzorcu Glaserjevega remek-de'a. Izdelavo sta prevzela Boža Marković in Ogorelica. Istočasno pa se je poverila naprava projekta za kazenski zakon na podlagi projekta za novi srbski kaz. zak. iz l. 1910 profesorjema Čubinskemu in Živanoviću. Dne 26. februarja t. l. se je isti kazenskopравни odsek sešel spet v Beogradu in pretresal načelna vprašanja, ki sta jih Ogorelica in Marković rešila v svojem projektu za kaz. pravdni red; tu se je glede organizacije kazenskih sodišč sklenilo osobito, da naj občinska sodišča ne dobe nobene kazenskopravne judikature; okrajna (sreska) sodišča naj sodijo o pregreških, za katere je nagražena samo denarna kazen ali zapor do 1 leta; pri okrožnih (deželnih) sodiščih naj sodijo sodniki poedinci pregreške, ki se kaznujejo s kaznjivo zaporo nad 1 leto, senati treh sodnikov pa pregreške, za katere je nagražena kazen izgube uradnega nameščenja (lišenje zvanja) in vsa hudo delstva, v kolikor ne spadajo v pristojnost porote. Apelacijska sodišča dobe tudi izključno judikaturu o pravnih sredstvih zoper sodbo sodnikov poedincev pri okrožnih sodiščih; zadnja inštanca, kasatorna, deloma pa tudi judikatorna, bo kasacijski sodni dvor. Na istem večdnevem sestanku se je razpravljalo o osnovnih načelih za splošni del kazenskega zakona.

Dne 2. marca t. l. je bila seja v Beogradu bivajočih članov privatnopravnega odseka skupno s krivičnopravnim odsekom; predmet posvetovanja je bil kazenskopravni del zakona o ustroju in pristojnosti sodišč. — Od 18. do 23. aprila tega leta sta zborovala istotam privatnopravni in kazenskopravni odsek skupno, in še pomnožena z nekaterimi člani - veščaki iz pokrajin (ki niso zastopane po rednih članih zakonodajnega sveta), to so: predsednik kasacijskega suda v Sarajevu Farkaš, višja sodna svetnika Aranicki (Novi Sad) in Depola (Zader - Split), bivši črnogorski minister pravde Rajčević in slednjič odvetnik Veselinović iz Novega Sada. Ta, večja komisija, je imela nalogo, da določi smernice za ustroj in pristojnost sodišč, kolikor je to mogoče, predno so ustvarjeni zakoni o pravnem postopanju. V splošnem in skoraj vseskozi soglasno so se sprejela načela modernega, v Sloveniji in Dalmaciji veljajočega organizacijskega zakona. Občinska sodišča naj ostanejo po predlogih te komisije le tam, kjer so že udomačena (Srbija, mesni sudovi na Hrvaškem). Drugje naj se uvedejo na novo še le na utemeljen predlog prizadetih oblastev. Nikjer pa naj ne dobe občinski sudovi jurisdikcije v kazenskih zadevah. Pri okrajnih sodiščih (sreski sudovi) bodo sodili vseskozi le sodniki poedinci. Zoper to določilo se je pojavil na diskusijskem sestanku udeležnja beograjskih pravnikov dne 17. aprila dopoldne, ki je bil mnogobrojno obiskan (morda je bilo preko 100 udeležencev), hud odpor, češ, srbski narod nima zaupanja v poedinega sodnika, on zahteva povsod kolegijalno sodstvo. Na tem shodu so branili sodnike poedince nasproti njihovim veliko številnejšim nasprotnikom samo Nestorović, Subotić in pisec teh vrstic, ki se je udeležil kot gost zborovanja. A v zakonodajni komisiji sami pa se ni pojavil ni en glas zoper uvedbo sodnikov poedincev niti pri sreskih, niti pri okrožnih sodiščih. Pri okrožnih sodiščih (tudi ljubljansko deželno dobi ta naslov) naj sodijo v kazenskih zadevah: sodniki-poedinci, senati treh sodnikov in porota, če pa ta ne bi bila uvedena, senati štirih sodnikov. V civilnih rečeh so predvideni le senati treh sodnikov. Pri velikih sodiščih (veliki sud, doslej višje deželno sodišče, apelacijsko sodišče) sodijo senati petih sodnikov. Njih delokrog bo osobito v kazenskih zadevah malo širši kot doslej. Vrhovno sodišče (doslej stol sedmorice, kasacijski sud) se deli na več odsekov s potrebnimi senati po 5 sodnikov.

Prvotni načrt dobi po predlogih komisije popolnoma drugačno lice. Določila, kakor nadomestovanje sodnikov po sekretarjih, ki so juristi, pa nimajo sodnega izpita, in še druga enaka čudna določila, ki so vzbujala pri nas bojazen, da bi se preokrenilo naše pravosodstvo na slabše, je komisija korenito odpravila. Nova redakcija projekta za zakon o ustroju in pristojnosti sodišč po komisijskih sklepih je poverjena ožjemu odseku, ki sestoji iz članov: Arandjelović, Krek, Nestorović in Werk. Od tega odseka izdelani načrt se pripošlje vsem komisijskim članom v študij, na kar se bo skupno določil definitivni projekt. Samoposebi umevno je, da bo

treba pred končno rešitvijo problema o ustroju in pristojnosti sodišč rešiti tudi še vprašanje o civilno- in kazenskopravnem redu sploh.

Ministrstvo pravde je razen zakonodajnega sveta odredilo še posebno komisijo za izdelavo enotnega zakona o sodnikih (kar morda ni bila najsrečnejša misel, ker je ta predmet v najožji zvezi z ustrojem sodišč in bi spadal v zakonodajni svet); ta komisija se snide 8. majnika t. l. v Beogradu. Deset dni pozneje pa bo zborovala v Beogradu spet druga komisija, in sicer za izdelavo enotnega odvetniškega reda.

Odsek za izenačenje kazenskih zakonov je že izdelal končno redigiran projekt kazenskopravnega reda, ki je že v rokah posameznih članov, da ga študirajo; snide se pa ta odsek najprej koncem maja t. l., to pot v Zagrebu, da predela oba izdelana vspešna projekta splošnega dela kazenskega zakonika, a v mesecu juliju v Ljubljani, da ustanovi definitivni projekt za kazenskopravni red. Izdelani in od komisije odobreni projekt pojde kakor hitro mogoče v tisk, da se more ž njim naše celokupno pravnštvo baviti in ga kritikovati.

Dr. M. D.

— (Za izenačenje zakonov o advokatih) je ministrstvo pravde postavilo posebno komisijo, v katero so pozvani gospodje: dr. Kosta Kumanudi, vseuč. profesor in sedanji finančni minister, Milosav Rajčević, advokat iz Peči; dr. Ivan Veselinović, advokat iz Velike Kikinde; dr. Milan Rojč iz Zagreba; dr. Vlada Andrić, advokat iz Sarajeva; Dragić Soldatović, sudija kasacionog suda v Beogradu; dr. Milan Škerlj, dvorski sodni svetnik v Ljubljani; dr. Danilo Majaron, advokat v Ljubljani; Vinko Marton, večnik banskog stola v Zagrebu; dr. Nikola Ignjatović, sudija apelacionog suda v Novem Sadu; dr. Vasilije Jovanović, advokat v Beogradu; Nikola Gojković, sudski nadsavetnik kod okružnog suda v Sarajevu; Stjepan Spalatin, zemalski sudski svetnik v Zadru; dr. Nikola Subotić, advokat iz Šibenika; Nikola Poček, član Velikog suda v Črni gori.

— (Vseučiliški zakon.) Minister prosvete Svetožar Pribičević je povzel krepko inicijativo, da se vse naše univerze preustrojijo zakonitim potom tako, da ne bo nobenih zaprek za zaporedno študiranje na eni ali drugi univerzi, da bodo torej naši najvišji prosvetni inštituti v svojem obratu izenačeni. Poklical je na 20. februarja t. l. v Beograd po pet profesorjev iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, da se posvetujejo predvsem o enotnem vseučiliškem zakonu. V prvi seji je došle delegate (prof. Atanasević, Gavrilović, Mitrović (jurist), Radovanović in Stanojević (Beograd), Bošnjak, Kiseljak, Padaubski, Šilović (jurist) in Šišić (Zagreb), Dolenc, Gavazi, Grivec, Plečnik in Zupančič (Ljubljana)) pozdravil minister sam in jim obrazložil svoje ideje. Delegati so si na to izbrali za svojega predsednika prof. matematike Gavrilovića (Beograd) in zborovali teden dni. Njihov elaborat so dobile vse tri univerze na podroben pretes.

Dne 4. aprila t. l. so se sestali deloma novo voljeni delegati (za Beograd prej navedeni; za Zagreb Ivšić, Kiseljak, Kostrenčič Marko (jurist), Mikuličić, Padaubski, Ulmanski, Zimmerman, za Ljubljano prej navedeni, razen Plečnika, katerega je nadomestil Šerko). Zborovali so do 19. aprila t. l. in ustanovili definitiven tekst projekta vseučiliškega zakona. Ta se da označiti v splošnem kot nekakšen kompromis vseh struj in teženj, ki so se pojavile na naših treh univerzah. Debate so bile temeljite, a vsi sklepi komisije popolnoma soglasni. V svrhu poenotenja vseučilišč je predviden predvsem inštitut rektorskega veća, sestavljenega iz vseh treh rektorjev in treh prorektorjev. Naloga mu je biti zvezna, reprezentacijska, pa tudi apelacijska inštanca vseh treh univerz. Enako smotreno nalogo v pogledu na strokovno stran imajo zajednička fakultetska veća, sestavljena iz delegatov poedinih enakovrstnih fakultet. I tehnika i veterina pridejo pod okrilje univerz, ki si bodo profesorje po potrebi medsebojno izmenjavale, da se pospeši edinstvenost univerzitetnega obrata. Najvišja upravna oblast bo po predlogu komisije univerzitetni senat, sestajajoč iz rektorja, prorektorja in dekanov ter prodekanov vseh fakultet. Za izbiranje novih profesorjev in docentov pridejo v senat še posebni senatorji fakultet. Rektor se izbira na dve leti. Predvideni so razen profesorjev tudi univerzitetni docenti (stalni ukazni činovniki), privatni docenti, učitelji in lektorji. Honorarni profesorji, ki so že nameščeni, ostanejo, a v prihodnje se uvede za suplenture manjkajočih profesorjev izredni predavatelji (vanredni nastavnici). Slušalci bodo samo ene vrste, ker izvanrednih ne bo več. Pač pa bo smel z dovoljenjem predavatelja vsakdo poslušati predavanje, četudi ni vpisan kot slušalec. Že prvi načrt zakona vzbudil je v inozemstvu pozornost radi svojih modernih ustanov. Ko postane sedajšnji načrt zakon — kar namerava minister prosvete še to poletje izvesti — bo nedvomno s tem storjen velik korak naprej k kulturnemu zblizanju vseh treh plemen našega naroda. **Dr. M. D.**

— (Odvetniška zbornica v Ljubljani) je imela dne 20. pret. m. izvenreden občni zbor. Povod, da se je sklical, je bilo dejstvo, da je odbor odvetniške zbornice v Celovcu koncem januarja zabranil vpis dr. B. Schaubacha v svoj imenik odvetnikov. Dr. Schaubach je bil že pri odvetniški zbornici v Ljubljani vpisan kot odvetnik s sedežem v Borovljah, potem ko je bil napravil odvetniški izpit pri višjem dež. sodišču v Ljubljani, vse to v času, ko se je plebiscitna cona A koroške dežele nahajala v upravi Jugoslavije. Ko pa je boroveljski okraj pripadel vsled plebiscita nemški Avstriji in koroški deželi, je dr. Schaubach prosil pri odvetniški zbornici v Celovcu za vpis v tamošnji imenik. To se mu je odreklo forma'no prvič zato, ker se ne priznava veljavnost odvetniškega izpita, napravljenega v Ljubljani, drugič ker ni zaupanja vreden glede na njegovo ponašanje kot koroški Slovenec pred plebiscitom in po plebiscitu. Dejanski razlog je bil pa očitno ta, da se hoče zabraniti na Koroškem naselitev slehernega slovenskega odvetnika, pa naj si je tudi koroški domačin. Glede na to so se pojavile zahteve, da naj naša odvetniška

zbornica nastopi z najstrožimi represalijami proti odvetnikom nemške narodnosti v Sloveniji. Odvetniški odbor se je odločil za represalijske v analognih slučajih, kakeršen je slučaj dr. Schaubacha. Uprav iz tega vidika ni pripustil, da bi bil odvetnik-Nemec prevzel pisarno dr. E. Mravлага v Mariboru, kakor je to predlagal potem, ko je vsled opcije za Nemško Avstrijo izgubil pravico do odvetništva. Obenem z njegovo pritožbo proti temu odborovemu sklepu je bilo tudi celo vprašanje zastran tozadevnih represalij na dnevnem redu občnega zbora dne 20. pret. m., ki je, mnogoštevilen, zavrnil pritožbo in sploh soglasno odobril dosedanje odborovo postopanje.

— (Društvo slovenskih sodnikov v Ljubljani.) [Poročilo o dobi izza majnika 1920; gl. Slov. Pravnik l. 1920, str. 110 nasl.] Dne 4. julija 1920 se je vršilo v obliki izrednega občnega zbora nadaljevanje občnega zbora z dne 7. marca 1920 ter se je pri tej priliki preosnoval odbor. Neumorno delavni društveni predsednik g. dvorni svetnik Fran Regally, ki je ob priliki ustanovitve Jugoslovenske matice bil izvoljen inje podpredsednikom, je glede na obilico s tem združenih poslov in glede na obilico svojih uradnih poslov odklonil sprejem morebitne zopetne izvolitve. Za predsednika je bil nato izvoljen dvorni svetnik g. Mihael Gabrijelčič. Vsled drugih istočasnih izvolitev si je odbor na svoji prvi seji razdelil svoje posle in bil sestavljen tako-le: 1. predsednik dvorni svetnik Mihael Gabrijelčič (višje dež. sodišče); 2. podpredsednik deželno-sodni svetnik Peter Keršič (dež. sodišče v Ljubljani); 3. tajnik deželno-sodni svetnik dr. Pavel Skaberne (dež. sodišče v Ljubljani); 4. blagajnik drž. pravdnika namestnik dr. Avgust Munda (poverjenišvo za pravosodje); 5. odbornik višji deželno-sodni svetnik Anton Bulovec (dež. sodišče v Ljubljani); 6. odbornik drž. pravdnik dr. Robert Ogoreutz (drž. pravdnništvo v Ljubljani); 7. odbornik sedanji deželno-sodni svetnik Anton Lajovic (okrajno sodišče v Ljubljani); 8. odbornik avskultant Adolf Hudnik (okrajno sodišče v Ljubljani). Zunanje odborništvo so prevzeli kot poverjeniki okolišev-sodnih dvorov: a) za Novo mesto deželno-sodni svetnik Anton Kuder; b) za Celje drž. pravdnika namestnik dr. Martin Rus; c) za Maribor drž. pravdnika namestnik dr. Ivan Jančič. Preglednika računov dvorni svetnik Fran Dukić in dvorni svetnik Božidar Bežek, oba od višjega deželnega sodišča v Ljubljani. — Občni zbor je spremenil v nekatereh točkah društvena pravila; obenem pa si je izvolil odsek iz treh članov z naročilom, da nemudoma izdela načrt službene pragmatike za vse sodnike cele kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta odsek se je nemudoma lotil svoje naloge in do srede meseca septembra sestavil načrt zakona o službenem razmerju sodnikov. Za sestavo so si v prvi vrsti člani pragmatičnega odseka, društveni odborniki Anton Bulovec, Peter Keršič in dr. Avgust Munda stekli največje zasluge. Pri tem jih je izdatno podpiral sodnik dr. Sajovic (višjega deželnega sodišča) Društveni odbor je elaborat pretresal v več sejah, tako da je načrt

tvoril najvažnejšo točko posvetovanja povodom zborovanja jugoslovenskih sodnikov v Zagrebu, ki se je vršilo v času od 19. do 22. septembra 1920.

Smoter tega posvetovanja so bile tri točke: 1. poizkus izboljšanja gmotnega stanja sodnikov, 2. posvet o ustanovitvi saveza vseh jugoslovenskih sodnikov, 3. posvet o načrtu službene pragmatike. Plenum zborovalcev je sklenil peticijo na ministrstvo pravde, s katero se nujno zahteva 500 dinarjev mesečnega doplatka za vse sodnike in državne pravdnike, in temu primerno nekoliko manjše za sodnike-pripravnike. Resolucija je bila brzojavljena ministerstvu pravde v Beogradu.

Odbor društva slovenskih sodnikov je bil že nekaj časa poprej naznanil ministrstvu pravde svojo namero, da izdela načrt službene pragmatike za celo kraljevino. Društvo je bilo potem z dopisom poverjenišva za pravosodje v Sloveniji z dne 8. avgusta 1920 oficijelno pozvano, naj izdela načrt z obrazloženjem pravočasno, da bi ga poverjenišvo do 10. oktobra lahko predložilo v Beogradu. Treba se je bilo torej pri drugi točki posveta povodom sestanka t. j. pri posvetovanju o službeni pragmatiki prav posebno požuriti.

Posamezna udruženja so zastopali posebni delegati, ki so bili izmed zborovalcev določeni:

1. za udruženje sodija v Beogradu predsednik prvostopenog suda v Beogradu dr. Trpežić in sekretar apelacionog suda istotam dr. Dane Damić;

2. za tedaj še neorganizirane sodnike v Črni gori sodnik Niko Mičović iz Andrijevice v Črni gori;

3. za zajednico dalmatinskih sudaca v Splitu deželnosodni svetnik dr. Bjelić in okrajni sodnik dr. Gjadrov;

4. za sodnike v vojvodini viječnik Jaskovski;

5. za udruženje sodija Bosne in Hercegovine deželnosodni svetnik dr. Ivo Durbešić (ki je obenem predsedoval celemu zborovanju) ter sodnik dr. Filipović;

6. za zajednico hrvatskih sudaca viječnika banskog stola v Zagrebu dr. Vuković in dr. Čunić;

7. za društvo slovenskih sodnikov društveni podpredsednik deželnosodni svetnik Peter Keršič in društveni tajnik deželnosodni svetnik dr. Pavel Skaberne, oba iz Ljubljane.

Temu posvetovanju je bil za podlago načrt, ki ga je do tedaj edino izdelalo društvo slovenskih sodnikov in ga predložilo v Zagrebu. V dvadnevni seji je bil načrt s 192 paragrafi v bistvu obdelan in z malenkostnimi izpremembami sprejet soglasno od vseh delegatov.

Daljna točka sodniškega zborovanja je bila ustanovitev saveza vseh sodnikov v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ter organizacija sodnikov v Črni gori in Vojvodini. Izdelavo načrta pravil za Savez je prevzelo društvo slovenskih sodnikov. Za čas do podrobne ustanovitve saveza sta bila dr. Trpežić in dr. Damić kot zastopnika udruženja srbskih

sodnikov v Beogradu določena in sta prevzela nalog, da nastopita v Beogradu kot tolmača želja vseh jugoslovenskih sodnikov.

Izdelani in soglasno sprejeti načrt je bil potem predložen potom posameznih vlad ministrstvu pravde v Beogradu.

Za izboljšanje gmotnih razmer sodnikov započete akcije, tako n. pr. glede dnevnic ob priliki službenih poslov izven uradnega bivališča, glede selilnih stroškov, našle so povoljno rešitev v dotičnih uredbah ministrstva pravde. Ministrstvo pravde je tudi drage volje pripoznalo mučen položaj sodnikov ter z začetkom meseca oktobra priznalo sodnikom v Srbiji po 600 dinarjev, sodnikom in državnim pravdnikom izven Srbije po 450, sodnikom-pripravnikom pa po 150 dinarjev mesečnega doplatka.

Akoravno so si sodniki ta doplatek pošteno zaslužili in je ta doplatek smatrati le kot ekvivalent za povprečno obsežnejše in težavnejše delo brez možnosti postranskih dohodkov in zaslužkov, bodi na tem mestu resnici na ljubo omenjeno žalostno dejstvo, da je dovolitev tega doplatka dala raznim uradniškim organizacijam in glasilom povod k raznim očitkom, rekriminacijam, o katerih naj dalje raje molčimo. —

K načrtu ustave je zavzelo društvo svoje stališče in v posebni spomenici, naslovljeni na ustavotvorno skupščino in v vlogah na različne sedaj kompetentne činitelje sporočilo svoje želje in pomisleke giede stilizacije ustavnega načrta (čl. 23, 70, 72, 73) ter glede člena 137, ki govori o začasni suspenziji stalnosti sodnikov.

Za delovanje društva je prišla potem najvažnejša točka o priliki sestave specijalne komisije za izdelavo načrta zakona o sudijama. Društvo slovenskih sodnikov se je obrnilo na ministrstvo pravde s prošnjo, da k tej komisiji izvoli pritegniti kot interpreta želja slovenskih sodnikov jednega društvenega delegata in je o tem obvestila vsa ostala udruženja s poročilom, da store enak korak Društvo slovenskih sodnikov poudarja pri tej priliki z velikim veseljem in zadoščenjem, da je ministrstvo pravde — kolikor je pač le moglo — prav radovoljno podpiralo težnje društva in je o sestavi te komisije društvo obvestilo z natančnim dopisom.

Društvo je potem izreklo željo, da bi bil poleg našega pravnika-prvaka g. dvornega svetnika dr. Janka Babnika imenovan v komisijo tudi en delegat društva kot interpret stremljenj društvene organizacije kot take — in sicer v osebi društvenega podpredsednika sodnega svetnika Petra Keršiča.

Ker je bil g. dvorni svetnik dr. Babnik med tem določen, da nastopa kot delegat-ekspert v stvareh mednarodnega prava za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev pri konferenci v Rimu, je na njegov nasvet stopil na njegovo mesto kot društveni delegat podpredsednik Peter Keršič. Proti intencijam društva je odpadlo torej odlično sodelovanje gospoda dvornega svetnika dr. Janka Babnika.

Kot člani te komisije so bili društvu navedeni gg. 1. Sima Likarić, viječnik stola sedmorice v Zagrebu, 2. Milan Povoljni, senatni predsednik apelacionog suda v Novem Sadu; 3. Josip Babić, sodni inspektor pri de-

želni vladi v Sarajevu; 4. Milan Bošković, sodnik okružnega suda v Cetinju; 5. Kazimir Pašini, kotarski sudac v Zadru; 6. namesto g. dvornega svetnika dr. Babnika društveni podpredsednik Peter Keršič; dalje več gg. iz Srbije, kojih imena društvo dotedaj ni zvedelo.

Ta komisija se sestane pri ministrstvu pravde dne 7. maja 1921, zato se je društveni občni zbor preložil na 22. maja 1921 (Dalje prih.)

Tajništvo.

— (Kraljevska poslanstva) so v Atini, Berlinu, Beču, Brislu, Bernu, Bukureštu, Varšavi, Vašingtonu, Madridu, Parizu, Rimu in v Sofiji. Diplomatska predstavništva so v: Budimpešti, Carigradu, Trstu, Kairu in Smirni. Generalni konzulati so v: Beču, Solunu, Pragi, Marselju, Bukareštu, Ženevi, Nju-Jorku, Čikagu, Brislu, konzulati pa v: Gradcu, Diseldorfu, Sanfrancisku, Korsi, Krfu, Amsterdamu, Antofagasti in v Montrealu

— (V stalno mednarodno razsodišče v Haagu) so imenovani za zastopnike naše kraljevine Mihajlo Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, dr. Ivan Žolger, vseuč. profesor v Ljubljani in dr. Ladislav Polić, vseuč. profesor v Zagrebu.

— (Reforma kazenskega prava na Čehoslovaškem.) Kakor hitro so se razmere v državi nekoliko uredile, takoj se je pričelo misliti na reforme kazenskega prava, najvidnejšega izraza kulturne stopnje vsake države. Dosedaj je uzakonjena pogojna obsodba pri gotovih vrstah deliktov pod gotovimi pogoji. Kakšne rezultate dosega ta reforma, tega se dosedaj vsled prekratkega trajanja zakona še ne more ugotoviti. Pred kratkim je bil sprejet zakon o zaporni kazni političnih delikventov, katerim se v posebnih slučajih dovolijo vse mogoče olajšave glede obleke, čtiva, korespondence in hrane. Zakon je bil v celi javnosti z radostjo sprejet. — Vse te reforme so bile samo nujna potreba časa, med tem pa se intenzivno pripravljajo kazenskopravne reforme v justičnem ministrstvu in to že od lanskega leta. Sedaj je gotova osnova splošnega dela kazenskega zakona in skoraj gotova tudi osnova zakona o mladinskem sodništvu. Obe osnovi pomenjata globoko izpremembo kazenskega sodništva. Po vsestranskem premotritvanju so se aplicirale reformne težnje, kakor se uveljavljajo v moderni vedi in to z ozirom na vladajoče razmere. V nekaterih važnih točkah je prišla strokovna komisija, ki je sestavljena v to svrhu in v kateri zasedajo tudi profesorji kazenskega prava, do popolnoma novega načina rešitve, ki bo gotovo vzbudila pozornost v znanstvenih krogih v tujini.

Osnove se podvržejo strokovni in znanstveni diskusiji. Po tej se osnova o mladinskem sodništvu takoj predloži Narodni Skupščini in je upati, da postane še letos zakon.

Na osnovi kazenskega zakona bo treba delati še naprej. Da se izrabi čas, je razdelila mešana komisija delo, ki se tiče posebnega dela tega zakona, in ga namerava dokončati ob enem, ko se bo v strokovnih krogih obravnavalo o splošnem delu, ki je že izgotovljen. Pri prizadeva-

nju udeležениh krogov je pričakovati, da bo specijelni del gotov do konca tega leta, tako da bo na spomlad prihodnjega leta Narodna Skupščina postavljena pred nalogo, da poda moderni kazenski zakon.

Ob enem pride tudi do reforme in izenačenja kazenskopravnega reda, ki bo v bistvu temeljil na odgovarjajočem dosedanjem kazensko-pravnem redu avstrijskem, bo pa temeljito zmoderniziran in prilagoden kazenskemu zakonu.

Izdelan je tudi tiskovni zakon, ki se je poslanski zbornici že izročil v ustavni pretres.

O smrtni kazni je že obravnavala omenjena komisija za reformo kazenskega zakona. Določeno je bilo, da je edini njen namen, ustrašitev, v današnji dobi izgubil pomen, ker kazen upliva s takim učinkom samo tedaj, kačlar je gotovo ali vsaj verjetno, da se izvrši. To pa ni mogoče več izvesti in zato je lažje združiti ustrašujoči učinek s kaznijo dosmrtno ječe, ki se vedno izvrši. Smrtna kazen se ohrani pri prekem sodu, kjer se pokaže ustrašujoči učinek v polni meri. Razen tega se ohrani smrtna kazen tudi za slučaj, da izvrši kaznjenec, obsojen na dosmrtno ječo, zločin, za katerega ustanavlja zakon kot kazen dosmrtno ječo, kajti samo poostritev kazni malo pomaga in bi bil takšen zločinec pravzaprav postavljen izven zakona.

O detajlnih reformah sporočimo, kadar bodo načrti prišli v javnost.

—c.

— (Materinstvo — zakonito odpravljlivo?) Sporedno, rekel bi, k težnjam, da naj se dá na prosto, uničiti življenje, ki je postalo živetja nevedno, teko težnje, da naj se dovoli odprava plodu, ki je nastal zoper voljo matere. Gospodarske krize silijo k temu, tako argumentirajo prof. prava Radbruch pl. Lilienthal, prof. filozofije Mach i. dr. Na Angleškem odprava telesnega ploda v prvih treh mesecih nosečnosti ni prepovedana. V Švici so pred kratkim nekateri kantoni, osobito Basel in Bern predlagali, da naj se odprava telesnega ploda sploh ne kaznuje, ali zoper ta predlog se je dvignila huda agitacija, osobito od strani zdravnikov in pri drugem branju je predlog propadel. Socijalni demokrati v Nemški državi pa so predlagali prav pred kratkim — prof. Radbruch je predlog formuliral — v državnem zboru novo določilo sledeče vsebine: V §§ 218 in 219 označena dejanja niso kaznjiva, ako jih store noseča mati ali državno aprobiran zdravnik tekom prvih treh mesecev nosečnosti. — Kakšna bo usoda tega predloga, hočemo svoj čas poročati. Pojav takega predloga je pa že ob sebi zanimivo dejstvo, ki kaže na preobrat mišljenja, kajti niti srbijanski niti avstrijski osnutek za novi kazenski zakonik nista nastopila pota omalovaževanja človeškega zaroda.

Dr. M. D.

